

REVISITING THE RETRANSLATION HYPOTHESIS: A CASE STUDY OF TWO CROATIAN TRANSLATIONS OF JAMES JOYCE'S *ULYSSES*

Veronika Mesić, Sveučilište u Zagrebu

Sažetak

Prema hipotezi o ponovnim prijevodima, koju su u teoriju prevođenja uveli Berman (1990), Bensimon (1990) i Gambier (1990), ponovni prijevodi „bliži“ su izvornom tekstu i više postranjeni, dok je u prvim prijevodima izvorni tekst podomaćen u pokušaju da ga se približi ciljnoj publici. Recentna istraživanja osporavaju kako valjanost nekih postavki hipoteze ponovnog prijevoda tako i njezinu univerzalnu primjenjivost. Cilj je ovog istraživanja ispitati može li se hipoteza ponovnog prijevoda primijeniti na radikalno modernistički tekst, roman Uliks Jamesa Joycea (1922). U središtu je istraživanja usporedna analiza odabranih ulomaka iz dvaju postojećih prijevoda romana na hrvatski jezik, iz prijevoda Zlatka Gorjana iz 1957. godine i iz prijevoda Luke Paljetka iz 1991. Bliskost ciljnih tekstova izvorniku mjeri se dvama parametrima. U sklopu prvog parametra promatra se koliko su puta prijevodne strategije iz taksonomije Andrewa Chestermana (2016) upotrijebljene u analiziranim segmentima prijevoda. Drugi parametar kojim se mjeri bliskost ciljnih tekstova izvorniku jest očuvanje kreativnog jezika. Ovaj je parametar uveden zbog specifičnosti jezika i visoke razine jezične kreativnosti u romanu. Proturječni rezultati analize dovode do zaključka da hipoteza o ponovnim prijevodima ne predstavlja dovoljno sveobuhvatan metodološki okvir za proučavanje fenomena ponovnog prijevoda. U zaključku rada poziva se na zasebno proučavanje svakog ponovnog prijevoda, pri čemu bi u obzir trebalo uzeti i kontekst njegova nastanka.

Ključne riječi: hipoteza o ponovnim prijevodima, modernistička književnost, prijevodne strategije